

Vicente Vergara, a l'esquerra, i Antonio Llorens, a la dreta, són els dos components més veterans de la cartellera *Turia*.

Mig segle d'acràcia feliç

La cartellera 'Turia', un clàssic al País Valencià, compleix 50 anys. Vicente Vergara –lligat a la publicació des del 1972 i director des del 2009– i el crític de cinema Antonio Llorens –que va incorporar-s'hi dos anys més tard– en fan memòria.

Una cartellera setmanal esquerana que fa 50 anys! Tenint en compte que València no és una ciutat amb una vida cultural gaire prolífica, que la dreta cavernícola hi governa de fa 20 anys i que el cinema travessa una crisi galopant, sembla increïble. Potser per això teniu la seu al carrer del Miracle.

—VICENTE VERGARA: El 2004, quan vam celebrar el 40è aniversari, ja ens deien que era un miracle. Si llavors ho era, ara, amb la crisi, encara més. L'activitat cultural a València i la resta del país ha minvat prou. Amb tot, han sorgit iniciatives modestes però interessants, com el microteatre o els concerts de grups nous. Cada setmana rebem moltíssimes

activitats, resulta corprender. Malgrat la crisi, la gent es mou i fa moltes coses. Provem de publicar tot allò que ens arriba, incloent-hi les exposicions, que els diaris ja han bandejat.

—*Turia* és alguna cosa més que una cartellera, però.

—V. VERGARA: Tenim els avantatges d'una cartellera d'espectacles –d'una guia de l'oci, que se'n diu– i una càrrega forta de crítiques. De crítiques no sols musicals, teatrals o cinematogràfiques, sinó també de crítica punyent, de denúncia, etcètera. És una característica intrínseca a la nostra publicació des dels nostres inicis, sota la dictadura. Quan va aparèixer la *Turia* jo era un adolescent, però la comprava cada setmana i sempre

hi trobava alguna denúncia entre línies. Vaig connectar-hi de seguida.

—“Exterminadores, cultos, polícromos, rojos, verdes, colorados, los de *Cartellera Turia* constituyen una extraña y reducida secta que cada semana nos envía la botella del naufragio con sus críticas de espectáculos que rompen los moldes de los mensajes obvios.” Això va dir Manuel Vázquez Montalbán de la *Turia*. La considerava una rara avis no sols a València, sinó a l'Estat espanyol sencer.

—V. VERGARA: Abans de la *Turia*, el 1956, ja havia nascut a València la cartellera *Bayarri*, que va ser pionera a Espanya i es venia molt. De crítica, però, no en tenia gens, totes les pel·lícules eren unes obres mestres! [Riu.] La *Turia* va eixir perquè la *Bayarri* guanyava molts diners i un empresari que disposava d'una impremta –fart de fer estampetes de comunió– va decidir-se a crear-ne una altra. Va tenir la sort de coincidir amb un grup d'amics cinèfils, d'aquells que feien col·loquis i tot, els quals van afanyar-se a dotar-la de contingut. Ara bé, calia que el director disposara de la titulació corresponent, i van escollir Salvador Chanza Iborra, provinent de *Levante*, diari del Movimiento. Era un home de palla, no pintava fava, però igual com el propietari, va saber resistir totes les pressions. D'amenaçes de tancament i multes, en van tenir moltes, i malgrat això, la cartellera mai no es va deixar de publicar.

—Va haver-n'hi més impulsors? En queden de vius?

—ANTONIO LLORENS: D'impulsors, fonamentalment n'hi va haver cinc, dels quals només resta viu Manolo Mantilla.

—V. VERGARA: Sí, els altres ja han mort. Hi havia Pepe Aibar, Julio Guardiola, Enrique Pastor... I ara hem sabut que també hi va jugar un paper important Pilar Ausina, l'esposa de Pepe Aibar, que pel fet de ser dona va quedar en un segon pla. No feia crítiques, però duia tota l'administració i mecanografiava els articles dels col·laboradors, que arribaven escrits a mà! A més, com que era l'única que tenia cotxe, s'encarregava de visitar els cinemes per obtenir-ne la programació. Havia sigut companya de curs de Raimon.

—I de subscriptors? En teniu que ho són des de l'inici?

—A. LLORENS: Jo diria que no. Alguns s'hi han subscrit perquè han passat a resi-

dir en una altra ciutat, però la nostra base principal de lectors són els que setmanalment acudeixen al quiosc a comprar-la. D'aquests sí que en tenim molts!

—V. VERGARA: Hi ha notaris, advocats... I ens demanen de canviar l'adreça de la subscripció per estar al cas de l'actualitat valenciana. El germà del director de cinema Alberto Morais, que treballa com a oftalmòleg a Mèrida [Badajoz], va dir-me que, si no, la seua vida allà seria molt avorrida.

—**A molts els sobtarà el naixement d'un mitjà tan irreverent al 1964. Com va poder sobreviure en aquella conjuntura tan adversa? O ben al contrari, les pressions del poder han estat més fortes en democràcia que sota la dictadura?**

—A. LLORENS: Evidentment, les pressions del poder van ser més fortes durant el franquisme. Ara bé, és clar que hem rebut pressions en determinats moments de la democràcia, i sobretot, molta manca d'ajuda.

—V. VERGARA: El PP ha passat bastant de nosaltres, però durant l'etapa socialista [a la Generalitat] algun conseller ens va dir que el deixàrem en pau o retiraria la publicitat del seu departament. No vam fer-li cas, òbviament.

—**La relació de la Turia amb la llengua del país ha estat més aviat distant. Heu valorat mai d'ampliar-ne la presència?**

—A. LLORENS: De fa més de 30 anys, sempre hi ha alguna secció redactada en la llengua del país, però el predomini del castellà resulta evident, potser perquè és l'idioma de gairebé totes les pel·lícules.

—V. VERGARA: Ens ha mancat decisió. Ara mateix hi ha la secció d'ecologia,

que signa Paco Tortosa, i poca cosa més. Amb uns altres col·laboradors ha passat igual, però han marxat a Barcelona i ens hem quedat sense. Els suplementes de la Fira del Llibre o els homenatges a Raimon i Lluís Miquel sí que els hem fet en valencià, però és cert que amb això no n'hi ha prou.

—**Encara que recolliu informació de més enllà del cap i casal, s'hi troba a faltar una visió més aprofundida del País Valencià, la cartellera sobretot és adreçada al veí de la capital.**

—A. LLORENS: No tenim tant d'espai per parlar de tot, però al capavall les pel·lícules que es projecten són les mateixes, les obres de teatre i la música, també, i la gastronomia, el medi ambient, la política, etc.

—V. VERGARA: No vam arribar als quioscos de Castelló i Alacant fins el 1999 per un problema de distribució. Va ser llavors que vam crear la secció "Al pie del Benacantil", a fi de recollir l'actualitat alacantina. Vam tenir-hi tres articulistes però es cansaven d'escriure, deien que la ciutat no donava per escriure una columna cada setmana, sobretot des del punt de vista cultural. Ara provem de cobrir-ho des d'ací.

—**Quina columna us ve a la ment, si us pregunte per la vostra preferida de tots aquests anys?**

—A. LLORENS: A mi, les cròniques de festivals de cinema.

—V. VERGARA: A banda de la secció "El huevo de Colón", recorde una peça en què explicàvem crípticament —qui volia entendre-ho, ho entenia— la relació d'una de les filles de Julio de Miguel [qui era president de Bancaixa] amb Eduardo Zaplana. Ella era casada amb un notari

establert a Albacete i la tenien contractada a Presidència de la Generalitat. El bisbe de València va haver d'intercedir-hi i gent pròxima a Zaplana va pregar-nos que no publicàrem res més sobre el tema, perquè els protagonistes ho estaven passant molt malament.

—**La informació desacomplexada sobre la indústria pornogràfica, un tema tabú a la majoria de mitjans, ha estat un altre tret identitatiu de la cartellera. Això us ha ocasionat mai cap problema?**

—V. VERGARA: Les crítiques han vingut de lectors nostres als quals no els agradava, gent d'esquerres —puritana— que ho considerava massa obscè. N'hi ha que arrenquen les pàgines en qüestió perquè no les vegem els xiquets de la casa, fins i tot!

—**El País Valencià albira un canvi polític després de 20 anys de governs del PP. Hi confieu?**

—A. LLORENS: Naturalment!

—V. VERGARA: Sembla que la societat valenciana desperta una mica, però no hem de cantar victòria encara. Tant me fa que siga un tripartit, un bipartit o un pentapartit, però que aquesta gent se'n vaja!

—**Cas que siga així, la Turia serà encara més bel·licosa que ha estat fins ara? Ja es diu allò que l'esquerra és molt més crítica amb si mateixa que la dreta.**

—A. LLORENS: De crítica, no en faltaria, això podeu tenir-ho clar...

—V. VERGARA: Sí, però alerta, que l'esquerra és molt més sensible a la crítica!

Víctor Maceda

Avancem junts

Port de Barcelona

Port de Barcelona, el primer hub logístic del sud d'Europa.

www.portdebarcelona.cat

